

**POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA
KOSOVSKA MITROVICA d.o.o.
38220 Kosovska Mitrovica ul.Cara Dušana br.10
Tel/028/497-031, Tel/ fax 028/497-044
E-mail pskm@open.telekom.rs
SAJT :http://psss.rs**

B I L T E N

BROJ VI

JUN 2011.

**Autori: Dipl.ing.Zoran Milosavljević
Dipl.ing.Kosovka Jakšić
Dipl.ing.Ljiljana Gvozdić
Dipl.ing.Vlado Ilić**

Sadržaj :

**RATARSTVO-POVRTARSTVO
- Navodnjavanje**

**STOČARSTVO
- Striža ovaca**

**VOČARSTVO-VINOGRADARSTVO
- Aktuelni radovi u zasadima voća**

**ZAŠTITA BILJA
- Zaštita bilja**

NAVODNJAVANJE

- Kod nas se navodnjavanje primenjuje na malim površinama ispod stvarnih potreba i realnih mogućnosti. Prema navodnjavanju se odnosimo krajnje neodgovorno – kada se javi suša koja je često ekstremna, godina se proglašuje vremenskom nepogodom. Tada se govori o navodnjavanju i oni koji se razumeju i ne razumeju u to, formiraju se komisije i štabovi, donose se razni strateški planovi o izgradnji sistema za navodnjavanje koji odlaze u drugi plan posle padanja prve kiše a zatim potpuno zaboravljaju posle kišnog perioda.

U našim uslovima mogućnosti navodnjavanja su velike jer ono obezbeđuje sigurnu, stabilnu i intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju na visokom nivou. U našim uslovima gde se navodnjavanje primenjuje na malim površinama vreme zalivanja je prepusteno trenutnoj odluci što je greška, umesto da se koristi bilo koja metoda za određivanje vremena zalivanja.

Postoje više načina navodnjavanja. Kod nas se uglavnom primenjuje orošavanje-veštačka kiša, navodnjavanje iz brazede i lokalno navodnjavanje kapanje. U našim uslovima u njivskoj proizvodnji veštačka kiša daje najbolje rezultate jer je naše područje reon dopunskog navodnjavanja. U sistemu za navodnjavanje **se jednom investira** i on se koristi više godina pa ga treba otplatiti i stvoriti profit. U uslovima navodnjavanja mora se organizovati takva proizvodnja koja se nemože sprovesti u uslovima suvog ratarenja. Proizvodnja treba da je intenzivna u zgnusutoj plodosmeni a zemljište stalno pod usevima, tako da se dobiju dve žetve godišnje, odnosno gaje usevi druge, postrne i ozime međusezonske setve.

Najintenzivnija je povrtnarska proizvodnja koja može da se organizuje na manjim površinama u zavisnosti od mogućnosti plasmana proizvoda. Zatim su vrlo intenzivni krmni plodoredi jer se može proizvesti obilje jeftine zelene stočne hrane. Od ratarskih useva prvenstvo u uslovima navodnjavanja treba dati industriskom bilju potom kukuruzu.

Posebnu pažnju treba posvetiti režimu navodnjavanja, kada zalivati i sa koliko vode. Zalivanje treba da je pravovremeno da se održava optimalna vlažnost zemljišta tokom celog perioda vegetacije. **Na** lakšim peskovitim zemljištima norma zalivanja je manja i obavljaju se češća zalivanja dok je na težim glinovitim zemljištima norma veća a vremenski period između zalivanja duži. Normu zalivanja treba pravilno odrediti jer ako je ona manja biljke su nedovoljno snabdevane vodom do sledećeg zalivanja a ako je norma veća dolazi do prevlaživanja zemljišta. Takođe mogu da se jave neželjene posledice kao što je ispiranje hraniva u dublje slojeve, zabarivanje, zaslanjivanje i dr. Nema sumnje da su podjednako štetna oskudna preobilna zalivanja.

Povrće se obavezno navodnjava jer povrtnarske biljke imaju niz specifičnosti u odnosu prema vodi. Veliki su potrošači vode i zahtevaju povišenu vlažnost zemljišta, a koren im je u plitkom sloju zemljišta gde su rezerve male i nestabilne jer se brzo gube isparavanjem. Stoga je za povrće režim navodnjavanja jednostavan prema turnusima.

Kod ratarskih useva prolećne setve u našim uslovima sezona navodnjavanja je u letnjem periodu : u junu, julu i avgustu te se kod njih u praksi primenjuje jednostavan režim navodnjavanja prema kritičnim periodima za vodu. Kritični periodi za vodu su u fazama **intezivnog porasta, naintezivnog formiranja biljne mase, cvetanja, oplodnje i nalivanja zrna što zavisi od biljne vrste.**

Služba za ratarstvo i povrtarstvo

STRIŽA OVACA

Striža ovaca se obavlja na dva načina: ručno i mašinski. Ručna striža je vrlo teška i spora (dnevno strigač ošiša dvadeset ovaca), i daje nekvalitetnu vunu jer je makazama nemoguće ravno i u celini odseći pramenove vune.

Mašinska striža ima prednost u tome što se ovce brže šišaju, a runo ostaje u celini, jer je to vrlo važno za pakovanje i klasiranje. Dobija se vuna ujednačene dužine i u proseku nešto duža jer se šiša bliže koži.

Ovce treba šišati kad je vreme suvo i toplo. Za vreme kišnih i vlažnih dana vuna upija vlagu, a ovce mogu oboleti, što je naročito opasno za jedinke koje su teško prezimile. Srtižu ovaca treba početi najpre s nogu i trbuha. Ovca mora da leži na leđima upravo prema radniku. Šišanje se obavlja u dve strane – prvo desna pa leva strana. Šišanje mašinom treba da se obavlja od glave prema repu jer na taj način mašina bolje klizi po telu. Pri mašinskoj striži kretanje makaza mora biti ravnomerno.

Pri šišanju se ne smeju ostavljati parčići (pramenovi) vune neošišani, a šišanje mora biti ravnomerno po celom telu. O redu šišanja ovaca takođe se mora voditi računa. Ako su u stadu zastupljene različite rase tada se najpre šišaju ovce sa grubom zatim sa polufinom i finom vunom. Takođe je potrebno predvideti redosled šišanja ovaca prema kategorijama. Najpre treba ošišati dviske, jalove ovce, pa ovnove, zatim priplodne ovce i ovnove. Poslednje treba šišati sjagnjene i ojagnjene ovce. Pri striži se ovce ne uznemiravaju, pošto se time otežava ovaj posao. Ošišanu ovcu pregledati i eventualno ozleđena mesta dezinfikovati.

Služba za stočarstvo

AKTUELNI RADOVI U ZASADIMA VOĆA

U prethodnom periodu imali smo puno kišovitih dana, nakon čega je usledio ovaj trenutno sunčan i topao period, pa ćemo u skladu sa tim imati i radove u voćnjacima.

Održavanje zemljišta u voćnjacima ima zadatak da održava vodni, vazdušni i toplotni režim. Potrebno je izbeći zbijenost zemljišta, kao i gubljenje vlage i razvoj korova.

Voćni zasad se može kultivirati, uz postojanje dovoljno vlage u zemljištu. Ako u narednom, letnjem periodu naiđu visoke temperature, a vlage u zemljištu nema dovoljno, mogućnosti za navodnjavanje nema, onda odraditi zastiranje voćnjaka. Ako su zasadi stariji pa se održavaju u stanju livade, redovno ih treba kositi i čistiti.

U zavisnosti od trenutnog stanja zasada, vremenskih uslova i postojeće mehanizacije redovno održavati zasad načinom koji neće iznositi potrebnu vlagu iz zemljišta.

Folijarno đubrenje predstavlja tretiranje i usvajanje hranljivih elemenata preko lista. Ako u zasadu ponestaje hraniva, naročito i zbog čestih kiša koje su bile u prethodnom periodu, a koje su ga donekle i spirale, može se odraditi folijarna prihrana. Prilikom primene folijarnog đubriva treba se pridržavati priloženog uputstva, uz osvrt na prethodna đubrenja.

Navodnjavanje je vrlo važna agrotehnička mera. Bez ove mere se ne može zamisliti intenzivna proizvodnja voća, odnosno dobijanje redovnih i visokih prinosa.

Navodnjavanjem se obezbeđuje optimalna vlažnost zemljišta, što omogućava rast i razvoj voćaka, obilnu rodnost kao i otpornost prema nepovoljnim činiocima sredine. Voda je neophodan činilac za razvoj i rodnost voćaka jer učestvuje u svim fiziološkim procesima. Naročito je loše ako voda nedostaje već u prvoj polovini leta, jer je voćkama tada izuzetno potrebna. Potrebne količine vodenih taloga različite su za razne vrste i sorte, kao i krajeve.

Navodnjavanje voćaka je potrebno ako se desi da u narednom periodu dođe do oskudice vlage.

Poznavajući kritične periode voćaka navodnjavanje je jako bitno da bi se ostvarili dobri rezultati u proizvodnji. Tokom navodnjavanja je jako važan i kvalitet vode.

Bez potrebe ne treba vršiti navodnjavanje, jer u takvim slučajevima može doći do neželjenih posledica, ugušivanja žila.

Letnja – zelena rezidba voćaka je jedna od značajnijih mera, koja je sve više potrebna u zasadima. Najbitniji cilj je redovna rodnost svake godine uz kvalitetan plod. Razlika između letnje i zelene rezidbe je da zelena rezidba predstavlja uklanjanje neodrvenelih mladara, dok letnja rezidba predstavlja korekcije na već odrvenelim mladarima i sprovodi se u drugom delu vegetacije.

Zove se letnja – zelena rezidba jer se sprovodi tokom vegetacije. U praksi ima ništa manji značaj od zimske. Prethode joj neke operacije kao što su : rovašenje pupoljaka, razvođenje jednogodišnjih letorasta i uvrtnje letorasta za smanjenje bujnosti.

Ovim načinom dobija se veća osvetljenost krune, što ima za cilj bolje formiranje cvetnih pupoljaka.